

STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Baltijos šalių ir kultūrų istorija	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: doc. dr. Eglė Žilinskaitė-Šinkūnienė Kitas (-i): asist. dr. Agnė Navickaitė-Klišauskienė, doc. dr. Vytautas Rinkevičius	VU FilF BKKI Baltistikos katedra

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	Privalomasis

Igyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinė	3 semestras (Lietuvių filologija ir latvių kalba) 5 semestras (Gretutinės Latvistikos studijos)	lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: išklausyti „Šiuolaikinės latvių kalbos ir kultūros 1-2“ kursai	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	130	48	82

Dalyko (modulio) tikslas		
Šiuo dalyku siekiama ugdyti analitinį, kritinį ir kūrybinį mąstymą, tarpkultūrinę kompetenciją, Latvijos istorijos ir tradicinės bei šiuolaikinės kultūros supratimą ir gebėjimą analizuoti Latvijos istorijos ir kultūros reiškinius.		
Dalyko (modulio) studijų rezultatai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
Gebės sisteminti ir analizuoti informaciją iš įvairių šaltinių apie Baltijos šalis, jų istoriją ir kultūrą, kelti probleminius šių temų klausimus ir jais diskutuoti; gebės konstruktyviai bendrauti su latvių ir estų kultūrų atstovais, išmanydami jų tradicijų bei bendravimo konvencijų specifiką; gebės pristatyti, interpretuoti ir vertinti svarbiausius Baltijos šalių kultūros bruožus ir Baltijos šalių istorijos įvykius nuo brandžiųjų viduramžių iki mūsų dienų; gebės kritiškai lyginti Baltijos šalių istorijos ir kultūros reiškinius, nustatyti ir paaiškinti panašumus ir skirtumus, vertinti Baltijos šalis kaip daugiakultūrį ir daugiakonfesinį regioną; gebės viešai pristatyti parengtą pranešimą pasirinkta Baltijos šalių istorijos ir kultūros tema bei apginti savo nuomonę.	Įtraukiamoji paskaita, grupės diskusija, skaitytos tikslinės literatūros aptarimas, pranešimo rengimas ir pristatymas, savarankiškas užduočių atlikimas Pristatymo rengimas	Darbas per seminarus, pranešimas, egzaminas pasibaigus semestrai Pranešimas

Temos	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiškų studijų laikas ir užduotys
-------	----------------------------	---

	Paskaitos	Konsultacijos	Seminariai	Pratimai	Laboratoriniai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
1. Temos objektas ir apimtis, periodizacija, šaltiniai ir istoriografija. Rytų Pabaltijo gamtinių geografinių sąlygų įvertimas, geopolitinė situacija, demokratijos ir geopolitikos dilema.	2		2				4	4	Teorinės literatūros studijavimas: 8, I–XX; 9, I–XIX.
2. Proistorė. Baltijos šalių gentys II tūkst. pradžioje. Valstybių susidarymas ir kryžiuočių ekspansija į Rytų Baltijos kraštus XIII a. Livonija XIII–XVI a.: valstybės sandara, struktūra; ekonominiai, socialiniai ir etniniai santykiai; kultūrinis gyvenimas ir reformacija; valstybės silpnėjimas ir žlugimas.	2		2				4	6	Teorinės literatūros studijavimas: 8, 1–13; 18–35; 9, 3–14; 3, 5–46, 167–169.
3. Latvių ir estų žemės Lietuvos–Lenkijos, Švedijos ir Danijos valdžioje (XVI a. antroji pusė – XVIII a. pradžia): Kuršo ir Žiemgalos kunigaikštystė; Vidžemė, Latgala ir Pietų Estija Lenkijos–Lietuvos valdžioje. Uždauguvio kunigaikštystė; Švedijos ir Danijos valdos Rytų Pabaltijyje. Kultūros pažanga Pabaltijyje valdant švedams.	6		2				8	10	Teorinės literatūros studijavimas: 1, 73–115; 8, 44–59; 9, 27–33; 10, 47–107.
4. Estijos, Vidžemės, Latgalos, Kuršo, Žiemgalos prijungimas prie Rusijos. Baltijos šalys Rusijos imperijoje: baudžiava ir jos panaikinimas; XIX a. reformos ir kapitalizmo plėtra; latvių ir estų tautiniai sąjūdžiai. Kultūriniai procesai. 1905 m. revoliucija ir jos padariniai.	6		3				9	12	Teorinės literatūros studijavimas: 8, 60–79; 9, 37–80; 4, 6 ir 7 [individualiai nurodyti puslapiai].
5. Pirmasis pasaulinis karas ir Estijos bei Latvijos valstybių susidarymas. Latvija ir Estija – nepriklausomos valstybės 1920–1940 metais. Kultūros ir ūkio pažanga Nepriklausomybės laikais. Baltijos vienybės idėja (jos kilmė ir išblėsimas, Baltijos Antantės istorija), susiartinimo galimybės bei Baltijos šalių bendradarbiavimo istorija.	7		3				10	16	Teorinės literatūros studijavimas: 8, 112–140; 9, 99–137; 2 [individualiai paskirti šaltiniai].
6. Sovietų ir nacių okupacija. Baltijos šalių kultūra Antrojo pasaulinio karo metais. Latvija ir Estija Sovietų Sąjungos priespaudos metais. Kultūra sovietizacijos ir rusinimo laiku. <i>Dainuojanti revoliucija</i> kaip Baltijos regiono fenomenas. Kultūros situacija tremtyje.	6		3				9	14	Teorinės literatūros studijavimas: 1, 269–284; 5, 86–290 [nurodytos ištraukos].
7. Latvijos ir Estijos valstybingumo atkūrimas ir raida XX a. pabaigoje–XXI a. pradžioje. Kultūra atkūrus nepriklausomybę.	3		1				4	8	Teorinės literatūros studijavimas: 8, 167–190; 9, 243–271.
8. Pranešimo pasirinkta tema rengimas.								12	Teorinės literatūros studijavimas, pranešimo rengimas
Iš viso	32		16				48	82	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Egzaminas	50	Modulio pabaigoje	2 atvirojo tipo klausimai, į kuriuos studentas turi pateikti atsakymą remdamasis kurso programa. Daugiausia balų skiriama už puikų, išsamų atsakymą į teorinius klausimus.
Pranešimas pasirinkta tema (apie 15 min.)	30	Pasirinktu metu	Kurso pradžioje duodamas temų sąrašas. Pranešimas vertinamas 10 balų pagal šiuos kriterijus: <u>Pranešimo struktūra</u> : 1 balas pranešimo struktūra aiški ir logiška, yra visos reikiamos dalys (įvadas, dėstymas, išvados, literatūros ir šaltinių sąrašas); <u>Pranešimo koncepcija</u> (įvadas): 1 balas

			pagrįstas temos pasirinkimas, aiškiai suformuluotas tikslas ir uždaviniai; <u>Turinys</u> : 5 balai tema atskleista išsamiai, remiamasi naujausia literatūra, nėra dalykinių klaidų, visi teiginiai pagrįsti, iliustruoti pavyzdžiais; <u>Išvados</u> : 1,5 balo išvados pagrįstos; <u>Minties rišlumas</u> : 0,5 balo mintys dėstomos rišliai, logiškai ir aiškiai; <u>Komunikaciniai aspektai</u> (kontaktas su publika): 0,5 balo kalba, mimika ir gestai orientuoti į klausytoją, pranešėja(s) bendrauja su publika, atsako į užduotus klausimus, diskutuoja; <u>Kalba</u> : 0,5 balo dėstoma moksliniu stiliumi, kalbos priemonės vartojamos taisyklingai.
Darbas seminarų metu	20	Kiekvieną seminarą	2 taškai: aktyviai dalyvauja diskusijose, tinkamai atsako į klausimus, tinkamai formuluoja mokslo problemas ir klausimus auditorijai. 1 taškas: dalyvauja diskusijoje, atsako į užduodamus klausimus. 0 taškų: diskusijoje nedalyvauja.

Autorius	Leidimo metai	Pavadinimas	Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas	Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda
Privaloma literatūra				
1. Austra Avotiņa, Daina Blūma, Asja Līdaka, Ināra Nefedova, Edvarda Šmite	2004	<i>Latvijas kultūras vēsture</i>		Rīga: Zvaigzne ABC
2. Zenonas Butkus	2008	<i>Baltijos valstybių vienybės idėja ir praktika 1918–1940 metais</i>		Vilnius: LII leidykla
3. Edvardas Gudavičius	1989	<i>Kryžiaus karai Pabaltijyje ir Lietuva XIII a.</i>		Vilnius: Mokslas
4. Birutė Masionienė	1996	<i>Baltijos tautos</i>		Vilnius: Aidai
5. Romulad J. Misiūnas, Rein Taagepera	1992	<i>Baltijos valstybės: priklausomybės metai 1940–1980</i>		Vilnius: Mintis
6. Kęstutis Nastopka	1971	<i>Lietuvių ir latvių literatūrų ryšiai</i>		Vilnius: Vaga
7. Saulius Pivoras	2000	<i>Lietuvių ir latvių pilietinės savimonės raida</i>		Kaunas: Vytauto Didžiojo universiteto leidykla
8. Andrejs Plakans	1995	<i>The Latvians</i>		Stanford: Hoover Institution Press
9. Toivo U. Raun	2001	<i>Estonia and Estonians</i>		Stanford: Hoover Institution Press
10. Antanas Tyla	1986	<i>Lietuva ir Livonija XVI a. pabaigoje – XVII a. pradžioje</i>		Vilnius: Mokslas
Papildoma literatūra				
11. Edgars Andersons	1982–1984	Latvijas vēsture 1920–1940	t. 1–2	Stockholm: Daugava
12. Valdis Blūzma, Tālavš Jundzis, Jānis Riekstiņš, Gene Sharp, Heinrihs Strods	2009	<i>Regaining independence: non-violent resistance in Latvia 1945–1991</i>		Riga: Latvian Academy of Science
13. Pietro Umberto Dini	2000	<i>Baltų kalbos: lyginamoji istorija</i>		Vilnius: MELI
14. Zigmantas Kiaupa, Ain Māesalu, Ago Pajur, Gvido Straube	2000	<i>Baltijos šalių istorija</i>		Vilnius: Kronta
15. Friedrich Kreutzwald	1963	<i>Kalevo sūnus</i> [vertė J. Marcinkevičius]		Vilnius
16. Latvijas kultūras kanons		http://www.kulturaskanons.lv/lv/1/		
17. Letonika, Satori		www.letonika.lv , www.satori.lv		
18. Andrejas Pumpuras	1959	<i>Lačplēsis: latvių tautos didvyris</i> [vertė V. Bložė ir D. Lukšys]		Vilnius: Valstybinė grožinės literatūros leidykla

19. Kristiina Ross, Pēteris Vanags (eds.)	2008	<i>Common Roots of the Latvian and Estonian Literary Languages</i>		Peter Lang
20. Ramūnas Vilpišauskas	2001	<i>Integracija Europoje: Baltijos šalys ir Europos Sąjunga</i>		Vilnius: Arlila
21. Ojārs Zanders	2000	<i>Senās Rīgas grāmatniecība un kultūra Hanzas pilsētu kopsakarā (13. –17. gs)</i>		Rīga: Zinātne

Atnaujinta: 2025-03-27